Број 142. У Новом Саду, у четвртак 24. јуна 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.
Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.
Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

Приходи наших манастира.

Калуђери наши, управо настојатељи наших манастира галаме, како они не могу више давати чиста прихода, него што су га до данас давали.

Тврде, да им се неправда чини, кад им се пребацује, да харче и развлаче манастирско имање.

Кад већ не помажу њима речи, почећемо са бројкама, цифрама.

Од год. 1883. до 1891. год., унели су наши манастири у фондове равно 0, дакле за 9 година ништа.

У год. 1892., унесе у фондове манастир Гргетег 8000 к., а остали ништа.

Од 1893. до 1895. год., нико ништа.

1896. год., дао је манастир Гргетег 8 к., а остали ништа.

1897. год., унесоше манастири у фондове 3440 к. 08 пот.

Године 1898., дадоше 8862 к. 48 п.

Год. 1899., унесоше 3254 к. 64 п.

Год. 1900., још мање: 1455 к. 56 п.

Год. 1901., још мање: 781 к. 10 п.

Год. 1902., (кад се састао мајски Сабор) дадоше већ више: 5826 к. 62 п.

И тако су 26 манастира дали за 20 година свега 31.628 к. 48 п. чистог прихода у манастирски и клирикално-школски фонд што чини просечно годишње (31628·48:12=) 2635 к. 71 пот., а то од имања, које представља вредност од више милијона и које има само ораница преко 30.000 јутара, а где су силне шуме, баште, ливаде, виногради, воћњаци, млинови и камате од главница добивених за откуп регала и т. д.?!

Тај незнатни приход, управо је подсмех, и ко је ма најмање разбирао за приходе од каквог имања, тај се мора чудити, да калуђери могу бити толико дрски, те тврдити, да они не распуђују, не разбацују манастирско имање, већ да га употребљују на „основне цељи“.

Признајемо, да су то „фине цељи“, али не опште и основне, те да настојатељи фино састављају рачуне и фино прикривају право стање ствари.

Да како, то су „фине“ ствари, али поред свега одају настојатеље у правој боји.

Треба бацити само један поглед на прошлих 20 година, па ће се видети, каква је разлика између појединих година, што се тиче прихода, па ће се све видети. Тако у 1883—1891. год. није било никаква прихода, 1892. год. већ 8000 К, а 1893. до 1895. год. опет ништа, а 1896. свега 8 К, па и других година је неједнак приход, тако год. 1898. 8862 К, 48 п., 1901. год. само 781 К, 10 п., а 1902. год. скочио је приход на 5826 К.

Дакле калуђери су уносили, кад им се како свидело: кад нешто, а кад год ништа. Баш као да су они госе и власници манастирских добара, као што околишећи и тврде у својој представци поднесеној највишем форуму автономном: саборском одбору.

И неправо им је, што је саборски одбор притегао настојатеље на што тачније испуњене својих дужности и тачно и савесно полагање рачуна и унашање што већег прихода у фондове.

Па закључише, да се поднесе представка угарској влади и поднеше представку угарској влади, те се притужише, што је саборски одбор одредио истрагу због тога, што манастири не уносе чист приход у фондове ни према нацрту прорачуна, што га они учинише.

Бадава је рескрипт и саборско устројство ту, бадава упутство саборског одбора од год. 1876. за манастирску манипулацију и рачуноводство, све бадава, јер калуђери неће да знају за контролу, већ они хоће, да расипају манастирско имање, као да им је од бабе или деде остало.

И данашњи саборски одбор заслужује признање, што је енергичан, те што са свом строгошћу тражи, да рачуни буду што чистији и манипулација манастирска што поштенија, па да и приходи манастирски буду што већи, како би фондови од манастира имали што веће хасне, јер ће тиме и просвета добити, пошто половица чиста прихода или вишка од манастирског имања иде у клирикално школски фонд

Данашњи саборски одбор је свакако на почетку почетка, те мора у свом раду истрајати, и ако је показао у неколико успеха са својом енергијом, јер у год. 1903. унеше у манастирски и клирикарно школски фонд 9 манастира 36,359 К, 10 пот. 17 манастира још не послаше ништа, због чега су у последњој седници саборског одбора и пожурени, да одмах своје вишке у фондове унесу, а унели су горњу своту ови манастири:

1.)	Гргетег	К	23.299·54
2.)	Св. Ђурађ	„	10.000·—
3.)	Војловица	„	1.361·64
4.)	Ковиљ	„	607·28
5.)	Бездин	„	389·36
6.)	Јазак	„	259·—
7.)	Крушедол	„	202·43
8.)	Бођан	„	120·—
9.)	Шишатовац	„	119·85
	Свега	К	36.359·10

Треба испоредити сада године 1883. до 1891., где од 26 манастира није било ни једног новчића прихода, са год. 1903. где су само 9 манастира унели 36 359 К. 10 п. па да се види, како је несавесна калуђерска управа по манастирима и како се само за 20 година (од 1883—1902 год.) проћердало у српским манастирима карловачке митрополије преко милион до два милиона круна (1,000 000 — 2,000.000 круна) јер и приход од 36.359 К, 10 п. у једној години није ни из близу онакав, какав треба да је, пошто наши манастири могу дати чиста прихода годишње у средњу руку 100.000 К.

А ако хоћемо, да се још боље уверимо о нехатости и неверном управљању калуђерском, онда треба поставити и ова питања:

Зашто да Гргетек даде чиста прихода 23 299 К, 54 п. а још богатији манастир Крушедол да даде само — 202 К, 43. п.?!

За што да манастир св. Ђурђе даде чиста прихода 10.000 К, а манастир Бездин — још богатији манастир — да даде само 389 К, 36 п.?!

Откуда то, да сиромашни и мали манастир Бођан даде више прихода од много имућнијег и бољег манастира Шишатовца (120 : 119·85)?!

И најпосле како је то, да манастир Војловица даје више прихода од приповнатог богатог бачног манастира Ковиља (1361·64 : 607·28)?!!

А поред тих питања нека нам је слободно ставити још једно питање, а то је: Како то, да сиромашни манастир Бођан унесе за времена свој вишак у фондове, а

ПОЛИСТАК.

СВЕТЛОСТ.

Било јој је око шестдесет година, кад је ослепила.

Становала је изван села, у малој кућици и имала је ћерку код себе. Пре, него што је старица ослепила, ћерка јој је била у служби, али ју је тада мати довела кући, да њу негује и да се брине за домазлук.

У време, кад јој је вид постајао све слабији па док није сасвим ослепила, неговали су је неки људи добра и милостива срца, који су припадали назаренској вери. — Бог гаси вид њених очију, што хоће да је обрати у праву веру, да упозна своје грехе и да се покаје, тако су придиковали Назарени сваки дан, кад се с њоме састану, док се она збиља не обрати и не поверава као и они.

»Сад нећу моћи више моје кокоши у авлији гледати.«

»То је Бог дао, он је угасио светлост твојих очију да ти помислиш на спас твоје душе, а не на такве светске ствари.«

»Сад нећу моћи више разазнати, ни ко је у мојој соби.«

»То је Бог тако учинио, да се вид твојих очију угаси, јер ћеш моћи твоју душу само Богу окренути и нећеш више помишљати и на грешне људе.«

»Сад нећу више моћи одлазити у цркву, да се молим Богу, сад не могу разликовати ни које је дан, а које је ноћ.«

»То је божја воља и божја казна за твоје грехе и грешне помисли. Ти се можеш молити Богу свугде и на сваком месту и Бог је тако и хтео, да не идеш више у цркву, где се служи сатану. Црква ће твоја бити у твоме срцу.«

»Ах, Боже, зар нећу никад више гледати твоје сунце, што тако лепо сија?«

»Ти си пре у мраку живила, сад кад ти је земаљска светлост одузета, нека ти душевна светлост сија.«

Тако је седела она сама са својом ћерком, повила се пред божјом казном и гледала је својим тавним очима у помрчину и видела је, како у свету на свакој страни разапиње ђаво своје мреже.

Али сад је ђаво од ње одагнат, он живи на светлости, а Бог је био код ње у мраку.

* * *

Сеоски лечник ју је посетио и рекао, да јој он може помоћи. Место, на коме је она ослепила, може се оперирати, па ће јој се вид повратити. — Бог ју је због њених грехова ослепио, његова се воља извршила; никаква непозвана рука не сме додирнути то место, где је божја рука стављена. То значи ићи против Бога, а ко иде против Бога, то је ђаво. Овако се бранила старица, јер је овако она разумела речи њене нове браће — Назарена.

О томе почеше у општини говорити. Слепа старица је пала на терет општини и општина је не хтеде даље издржавати, кад је дознала, да јој се вид може повратити. Наговарали су старицу сви редом, а кад не поможе, онда дође сам старешина назаренске вере, да наговори старицу, нека пристане на операцију.

»Божја је воља, мајко, да се даш оперирати. Зато је Бог и дао мудрим људима разум, да изуму справе и дозволио им, да лече и помажу свет, кад се разболе.«

»Али ако је то само ђаволско дело, да нас искушава? Та ви сте сами казали, да су мудри људи обично неверници.«

»Ћути само, старице! Не можеш ни знати, какву је намеру имао Бог с тобом. Он ти је дао да ослепиш, да ти и опет помогне.«

Тако је старица нагоњена, да се повери неверничким рукама и да се подвргне операцији.

Истина треба увек да остане истина. Старица се даде врло стрпљиво оперирати и све прође добро. У прво време су је морали чувати, јер је било случајева, да таки пацијенти у верским наступима својим насилно скину везе са очију, да би тиме уништили дело оних,

богати манастир Беочин, Кувеждин, Врдник, Хопово и Привина Глава, не унесоше ни до 1. јуна о. г. свој вишак?! Спада ли и то у савесност и тачност?!

Да, да, сва та питања садрже у себи одмах и одговор, а тај је, да калуђери држе, да су минастирска добра њихова добра, које они могу немилице да харче, па да могу с приходима по вољи да располажу. А што је више за осуду, архимандрити, који данас воде главну реч у данашњој агитацији калуђерској, најмање се труде, да покажу добар успех у својим манастирима, јер богати манастири, као што су Ковиљ и Крушедол, не дадоше заједно толико, колико једна Војловица (607·28+202·43=809·71: 1361), а Беочин и Кувенждин — опет богати манастири — не унесоше до сада ни новчића у фондове.

И ти људи смеју, да устају против саборског одбора и његове контроле и да се жале угарској влади на „неправду“ што им се чини због наређене истраге.

То је знак крајњег немара и несавесности. Но о том други пут. ?

И опет шајкашки ритови.

Шајкашка, 21. јуна.

Мисао за оснивање једног новчаног завода са капиталом, који се нагомилао од прихода ритских земаља, није нова. Оригиналност те мисли не може се једном приписати. Но држим да нам овде није главно, код кога је мисао поникла, но да ли је она умесна и ваљана.

Ради се дакле на томе, да се уштеђеним новцем створи један чисто шајкашки новчани завод, који би тај новац као хипотекарне зајмове на амортизацију издавао Шајкашима уз малу камату од $3^1/_2$%. Управа би била дужна безплатно размрсити све грунтовне замршаје и спровести интабулацију.

Од колика је значаја и од какве би користи било остварење овога предлога по Шајкаше, најбоље ћемо уверење стећи, кад загледамо само у грунтовне књиге, где би на прсте могли избројати неоптерећена имања, а тек када бисмо имали ма и приближну слику о меничним и осталим дуговима, који далеко надмашају укњижене дугове. И те зајмове већином узима Шајкаш из околних завода, дакле од новаца, који је тамо заједничка ритска управа уложила по малу камату, а издају му се по 10 и више процената. А шта нас тек стаје док рашчистимо грунтовне замршаје: брисање 25. §., скидање старе и спровођање нове интабулације! — Дотле су нас већ толико одерали, да нам је зајам загорчао или боље да кажемо упропастио, те нам је после неколико година једини спас, да предупредимо процесовање и лицитације, да своје непокретине продамо и бегамо у свет, где постајемо туђи надничари. Тек баш досадањим начином: издавањем новца у штедионице, као улог на приплод, помажу се деоничари, којих је врло мало Шајкаша као: Јожеф Ледерер, Игнац Хиршл, Вендл Киш, Шандор Келнер, Јожеф Лампл, Шандор Шаркези, Липот Велтман. Видор Пинтер, Игнац Вајс, Мартон Конрад, Шандор Секељ, Ђула Фишер, Матеас Келер, Ђула Рухвалд и др. — остварење овога предлога ишло би чисто у корист потребитих Шајкаша, а не Хергера и Бергера, на које се тако често позивамо, кад хоћемо, да сиротињу заводимо

Једина замерка би нам била горњем предлогу: Нашто да се оснива посебан завод и што би се новац издавао на амортизацију. Оснивање и одржавање једнога завода стаје доста — па зашто се то не би уштедило тиме, што би сама заједничка управа непосредно из заједничке благајне издавала новац странкама. Даље наш свет не воли зајмове, чија отплата траје 30 и више година. Често се догађа, да дужник плаћа по 10 и више година годишње рате, те не зна колико је отплатио главнице и кад оде, да види, те му разрачунају, запрепашћује се кад дозна, да је врло мален део од новца, уплаћена за првих 10 година, отишао на отплату главнице. Па тек кад који хоће, да пре одређена рока исплати дуг, мора да знатне своте усљед тога наплаћује. С тога би наш предлог био: да се одреди н. пр. рок од десет година, у току којих би дужник био дужан свој дуг исплатити и то, камату би плаћао годишње, а главницу колико и када му је кад згодно.

На приговор, шта ће бити, ако се једном разреши заједничка управа — одговор нам је: дужничке облигације ће прећи у сразмеру поседа на поједине општине уз исте обвезе, те никако не ће доћи до „трке око куће“ и т. д.

На Шајкашима је сада, да ли ће себи помоћи или и на даље омдагати. Крајње је време, да напустимо досадањи свој неразбор, оглушимо се према сиренским гласовима упропаститеља наших, који су нас, као што нас искуство учи, толико пута већ завели и обманули. Но приступимо овом послу с пуним разбором, с чистом савешћу, с братском искреношћу — те успех и помоћ не може изостати.

При завршетку нам је приметити, да се за сад не ћемо осврта на допис наше браће Лочана, који је угледао света у ово годишњем 128. бр. цењене „Заставе“, јер са обичних и неумесних фраза, јасно показује непознавање правога стања ствари.

Наш свет свакој новини, па и свакој акцији, ма она била поведена у његову корист, излази на сусрет са неком стравом и неповерењем. То долази отуда, што нема, да га ко обавести и упути, а свагда и свугде се налази, ко ће да га заведе и обмане. Па тако и у овим нашим стварима, јер све и сва зависи од нас, бојимо ли се, да нас не обмане, „друштво за подизање и одржање насипа и одвођење унутарњих вода?“ — Та тамо су у већини изасланици наших општина, без којих не може то друштво ништа закључити. Долази ли бојазан пак због поверења према управном одбору — та чланове тога одбора бирају наша представништва општинска — а ова сви ми! И ту лежи главно тежиште. А баш при избору општ. представништва, наш свет показује најмање интересовања, но слепо гласа на већ готове листиће, на којима су исписана свакојака имена, само не наша — па отуда по представништвима нашим ваздан дошљака. Колика важност лежи у општ. представништвима, па какву ће тек важност имати она, кад једном општине самостално узрасполажу са својим делом рита! Зато велимо браћи Шајкашима: При избору општ. представништва, отворимо очи и не гласајмо слепо, но настојмо, да у представништва уђу наши људи, те кад су представништва наша онда можемо спокојно и с поуздањем чекати решење ритскога питања, ма оно како било и наше односе уређивати!

У лажи је плитко дно.

„Бранику“, догорело до ноката. Пропао је, сваки дан све му више окрећу главу његови верни. Та и како не би, кад пише којешта, начела нема другог осим свога „ја“, пуни ступце глупостима, извртањима и лажима.

Па куд ће, шта ће, него дај, да и опет коју лаж проспе против радикала. Мисли јадан, да ће себи тиме што помоћи, а радикалима наудити.

Али у лажи је плитко дно, па зато ништа не помаже, што „Браник“ хоће силом, да доведе у свезу радикалну странку са пок. П. Јеремићем, јер крупна, пресна је лаж, да је пок. Јеремић био члан радикалне странке, а још мање првак, јер сваки поштен, који прати рад радикалне странке зна, да пок. Јеремић није био члан управе радикалне странке, да није ни на један партијски договор позиван, нити је радикална странка у опште с њиме рачунала. Шта више, радикална странка, није хтела да уврсти Јеремића у своју радикалну посланичку листу, нити би га примила у свој клуб, да је нешто и изабран био; јер Јеремић није био никада радикал, па није ни могао бити примљен у радикалну странку.

Али што није био покојни Јеремић у радикалној странци, био је у либералној, у којој је водио главну реч, и као такав био изабран и за члана саборског одбора.

И не само то, већ им је тада и мандате добављао, тако Вучетићу. И да богме, онда им је био добар, вредан, ваљан, угледан родољуб. А кад их се и он засити, па ратосиља као Циганин бангавог барне, е онда се у њиховим очима у један мах променуло, па сад већ осећају и задовољство, што браћа Шибули — који Јеремићу дођоше главе — остадоше живи и здрави и слободни, а са браћом Шибулима, односно с њиховим оцем имао је посла Јеремић баш онда, кад се Јеремић нала-

---

који хоће, да их светском светлошћу опет заведу. Но овде није било таке опасности.

Тако дође дан, кад јој лечник одреши завезане очи и она је опет могла да види... види...

Цело њено старачко, зборано лице се смејало — сад први пут, он како је почело да упознаје своје грехове.

Неколико дана после тога, била је она опет у својој кућици ивван села.

»Ја могу моје кокоши опет да видим,« и она је бројала, било их је више него пре и она није ни помислила на то, да је по назаренској науци грехота радовати се.

»Ја могу да те видим, Станка, могу сасвим јасно да те видим и могу све да видим, што год ти видиш и све, што год ти радиш,« и старица се смејала својој ћерки, а не паде јој ни на ум, да је то грех смејати се.

Сад дођоше неколико назарена у њену собу, неколико од оних, који су је поучили и обратили. Она није знала, ко су ти људи, јер у време, кад су јој они долазили и кад су је неговали, није их могла видети.

И она их погледа зачуђено и повиче:

»Ко сте ви, ја вас не познајем?«

»Зар нас не познајеш?«

»Изађите на светлост, да вас могу видети.«

»Зар нас збиља не познајеш, старице!«

»Изађите на светлост, да вас могу видети!«

»Зар нас не познајеш више, старице...? Ми смо ти, који смо те довели до тога, да можеш разликовати добро од рђавога, да можеш познати Бога и ђавола.«

»Изађите на светлост, да вас могу видети. Зашто не изађете на светлост? Ви сте они људи из мрака. Ал' мене сада окружава опет светлост и ја не познајем више ђавола... Светлост је ђавола одагнала. Изађите и ви на светлост!«

Старица седи и сада у својој кућици изван села и иде редовно сваке недеље и свеца у цркву, као и пре. Она се брине сама за свој домазлук и своје кокоши; Станка је добила поново службу и општина се више не боји, да ће јој старица пасти опет на терет. Али су њу истерали назарени из свога друштва, јер она није више хтела ићи у њину скупштину и није се хтела више признати за ђавола. Светлост је ђавола одагнала!

Ово није измишљена приповетка, ово је доживљај из најновијег времена. Ја сам тај доживљај описао верно, онако, као што се збиља догодило. Ништа ни сам додао, али ништа ни одузео. Описао сам га због тога, што држим, да неће бити на одмет онима, који умеју да мисле.

Превео **И.**

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

зио у загрљају браниковачком и Браниковци у његовом.

Е па гледајте чуда, тај њихов тадањи добар Србин, родољуб и партизан имао је тада права што је шуровао са Шибулом а сада због истога имали су опет Шибули право, да га — смакну.

Лепа логика, од кога је и сувише је добра, а и поштена је управо толико, колико у „Бранику“ има поштења.

Али кад већ по „Браниковом“ мишљењу имаху Шибули право и судска осуда праведна им, е онда, онда, морало би све то пасти баш на „Браниковце,“ јер они у то доба баш бејаху присни пријатељи и партизани Јеремићеви.

Да како то би морало бити по логици „Браниковој“ а не по нашој, јер ми још нисмо тако пакосни, па да прејудицирамо са својим мишљењем једној још недовршеној казненој парници, а и нисмо били у тако тесном пријатељству са покојним Јеремићем, као „Браниковци,“ па да знамо, шта је он све радио, а нарочито шта је урадио са Шибулом, Јеремић је дизао либерале, а не радикале, а што су радикали победили, није чудно, кад је народ био уз радикале, а да је мајски сабор био од користи, то види свако осим оног **класа** у запарложеној њиви браниковичкој, који се дигао у вис, а сав је — **празан**, који **управља** зарђаним плугом браниковачким, па подсеца и оно мало корена либералној странци, што га до сада би.

Разумемо и то, што „Браник“ јадикује због данашњег саборског одбора.

Да како данашњи чланови саборског одбора нису његови људи, па им не годе, па се са тугом сећају Брановачког, Суботића, барона Живковића, Касапиновића, Медаковића, и ах, Вучетића и т. д.

То су све њима ауторитети били, али да како на рачун радикала, јер то нису били ауторитети — изузетком дакако Вучетић и Медаковић, кад су се они у саб. одбору башкарали, у автономији кривудали, испред угарске владе утицали, а пред народом се показивали као — јунаци.

И јест ауторитет је био барон Живковић, који је у политици био највеће шевдало, а и Касапиновић, који је постао нотабилитетлија. А зашто су им Вучетић и Медаковић ауторитети? Та њихови су, брате, па су им за срце прирасли, и ако нико велике премудрости ил одважности у њих не виде.

Али, али, главно је по среди: **Нема Полита у саб. одбору као нар. црк. фишкала**, да и даље вуче велике награде за своје зечије заслуге; **измакла му се столица, па отуд та велика жалост** Политова и немање ауторитета у саб. одбору. То ће свакако значити оно његово: „и т. д.“

Наше му сузе не помогоше, а „Браникове“ лажи још мање, јер у лажи је плитко дно.

Политички преглед.

Угарски сабор. У седницама врло споро тече расправа о буџету. У јучерашњој седници усвојен је с тога и предлог владе, да се седнице продуже за један сат, до год траје расправа о буџету. Занимљиво је да је гроф Куен Хедервари устао, да се лично брани од нападаја Банфијевих у прошлој седници. Изнео је како је неосновано тврђење Банфијево, да се под његовом владом остварила у Хрватској и Славонији тежња против државног јединства. За време свога бановања увек је имао пред очима права угарске државе, али је чувао и интересе автономије Хрватске и Славоније. (?!!) Што се тиче наслова „краљевина Хрватска и Славонија“ и „краљ Хрватске и Славоније“, он је законит, јер га има у законику „Корпус Јурис“, те је с тога и данас законит. — То је у мађарској опозицији изазвало праву буру. — Банфи је одмах одговорио Куену. Навео је, да се у закону спомиње Хрватско-Славонска-Далматинска држава, али о краљу и краљевини да нема речи (?!!) и уверен је, да се о тој краљевини данас неможе говорити. — По себи се разуме, да је ово код мађарских шовена изазвало бурно одобравање.

Црногорско посланство у Београду. Из Београда јављају, да црногорска влада хоће да оснује у Београду посланство, које би већ за месец-два дана почело звничити. Као први посланик братске Црне Горе у Србији спомиње се сродник кнегиње Милене, садашњи управитељ катунске нахије (округа), Андрија Петров Вукотић.

Русија. За ђенералног гувернера у Финландији именован је ђенерал кнез Оболенски. Том приликом је упутио цар Николај писмо новом намеснику (гувернеру) у ком истиче жељу да ће и надаље развијати Финландија као што се и до сада развијала од када је спојена с Русијом. Убијство претходника његова (Бобрикова) назива делом једног лудака. Треба радити да се Финландија потпуно споји с Русијом, а то је цар у своје време још и Бобрикову метуо на срце. Од новога гувернера тражи цар, да се држи наредбе и заповести, које су му дате. Пре свега треба народ у Финландији да се о сведочи, да је његова историја са руском историјом тесно спојена. Развој саме земље у будућности зависиће не само од уредба него и од унутрашњег мира у земљи.

Бугарска. Једва је постигнут споразум између бугарске владе и министра војног, у питању отпуштања војника за време жетве, а то у мало није довело до опште министарске кризе. Погодба је у главном ово: При отпуштању војника, водиће се рачун, да их увек остане бар толико, да се могу одржати вежбања; а пустиће се само они војници који су земљоделници али тако, да од сваке чете буде пуштено највише њих 20.

Целокупни број привремено пуштених војника несме изнети више од 10 хиљада.

Руско-јапански рат.

Вести које стижу из Манџурије, у многоме се не слажу. Руске вести говоре о томе, како су наступиле јаке кише и онемогућиле свако веће и озбиљније кретање. Руске чете прикупљају се опет око Лиаојанга, где имају своја добра логоришта. Јапанци се махом повлаче на висове, јер су долине праве баруштине и мочари. Јапанске и енглеске вести хоће пошто по то да загладе неуспехе јапанске и истичу, како Јапанци нису напустили оне кланце, које су озбиљно хтели да заузму, већ само оне, које су привидно били напали и заузели. А где не могу то да докажу, ту веле, како тај кланац није посела ни једна војска, већ су обе улогорене, на једном и другом крају његову. Они уједно веле, како Јапанцима не смета киша и да они напред продиру. Цело то тврђење своде на томе, како 20 000 Јапанаца продиру према Лиаојангу и како су већ у близини његовој. Ако је та јапанска војска доиста продрла напред и ако она не броји више од двадесет хиљада људи, онда Куропаткину неће задати главобоље. Јер Куропаткин може њој на супрот да стави без икакве муке три пут и четир пута јачу војску. Да су Јапанци имали силне жртве, док су заузели кланце, које су опет већим делом напустили, потврђује и најновија вест из Лиаојанга, која вели да су Јапанци у борбама код Далинског кланца изгубили 8000, а у борби са Мишченком 1500 људи. Занимљиво је да су Јапанци предузели били јуриш са бајонетом, но баш руски бајонети били су по њих права неман. Јапански заробљеници јако се туже, да је у јапанском логору велика оскудица у храни. Сва рана довлачи се право из Јапана, и транспорти врло често одоцне. Потврђује се и вест, да међу јапанским војницима влада колера и дизентерије.

Изгледа као доказано, да су Јапанци увидели, да се тако лако и брзо не могу дочепати Лиаојанга, те су се сад очајно бацили, да бар Порт-Артур оборе. О борбама са сува, Руси не могу да шаљу извештаје, већ једино Јапанци, те зато и говоре њихови извештаји о успесима јапанским. Но кад се узме у обзир, да баш њихови извештаји сведоче, како су тек пре два дана, искрцали у Дањном тешке опсадне топове, јер су они први пропали заједно са бродом „Садомару“, који је утопила владивосточка флота, онда је јасно, да успеси јапански, још ни на суву нису Бог зна какови.

На мору пак по Јапанце, ствар још много горе стоји. Тек што из Токија јављају, како тамо страхују и држе, да је владивосточка флота и при другом свом излету, потопила некоје превозне јапанске бродове, јер више од њих нису стигли на своје одређено место, а већ се проноси вест, да је адмирал Безобразов са својом владивосточком флотом, испловио и у трећи излет. Тај из ет, као да је поплашио и адмирала Тогу, и како се више не узда у адмирала Камимуру те је, како веле енглески извештаји, одмах неколико својих бродова, који опкољују Порт-Артур, изаслао на море, чим је чуо, да се Безобразов опет кренуо из Владивостока. Да су пак Тогу врло нужни његови бродови код Порт Артура, о том сумње нема. Не само да руске торпедњаче плове до Ниучванга, већ излазе и на море, и утопљују јапанске превозне бродове и туку чак на суву јапанску војску. Ово најбоље сведочи, колико је слаба јапанска блокада на мору око Порт-Артура. Занимљиво је још врло, да енглеске и јапанске вести, подржавају гласове, да се Скридлов налази на „Бурокову“, који се из Ниучванга кренуо опет натраг у Порт-Артур.

Најновије важније вести ово:

Борба у Манџурији.

Из Лондона многи извештаји такођер потврђују, да је киша препречила сваку већу акцију и да јапанска војна одељења бирају згодна места, где ће утврдити логоре док киша не прође. Руси се повлаче према Лиаојангу.

Из Лиаојанга јављају да су Јапанци у борбама код кланца Далин изгубили 8000 људи, а у борби са Мишченком 1500.

Борбе око Порт-Артура.

У Токио је стигла вест из Порт-Артура, како су руски бродови изишли били из пристаништа и својим гранатама нанели Јапанцима тешке губитке, кад су ови предузели били јуриш на спољна утврђења. Између торпедњача дошло је до борбе и више њих је уништено. — Упада у очи, да Јапанци не кажу ни једном речи, чије су торпедњаче страдале. То је уједно доказ да су јапанске страдале.

Из Тијенчина јављају, како јапанска флота искрцава војску и тешке топове, да се једном изведе већ одлучан напад против Порт-Артура. Даље веле, како је адмирал порт-артурске флоте употребио прилику, кад се пронела вест, да се владивосточка флота опет кренула на море, те је више лакших својих бродова, пустио да исплове.

Вести из места и са стране.

Парастос чика-Јови Змају.

Пишу нам из Будима (20 јуна 1904): Тужна вест, да је неумрли српски песник Змај Јован Јовановић умро, потресла је и нас овде на мртвој стражи Српства, јер у Змају чика-Јови изгубисмо човека, који је цео свој живот у средини милог му Српства посветио и за њега радио. Српско будимско певачко друштво »Зора« да би се одужило блаженој сени његовој, приредила је парастос за пок. племените душе његове у овдашњој срп. прав. цркви уз учешће будимских и пештанских грађана обојега пола. На предходно одржаној св. Литургији појало је пев. друштва »Зора« мешовити збор, по свршеној св. Литургији чланови »Зоре« окружише на узвишеном и украшеном месту постављено кољиво, сваки члан имао је воштаницу у руци као и остали присутни, могао си сваком са лица читати жалост за покојником. Парастос одслужили су пречасни г. Велимир Недељковић парох и окр. прота будимски. Герман Бошковић војни свештеник и дворски ђа-

кон Доситеј Поповић. На јектенија одговарала је пев. друш. »Зора« мешовити збор, уз пратњу присуствујућих. На парастосу заступљени »Коло млади Срба« у лици Г. Марка Вилића председника Пештанског трговн. занат. пев. друштво «Слога».

По свршеном парастосу отишло се у дворану, где је друштвени председник г. др. Милош Богдановић у кратко али језгровито истакао заслуге неумрлога песника Змаја Јована Јовановића уз одзив »Слава чика-Јови Змају!« Ево овако знају будимци своје заслужне српске великаве славити и жалити.

Крунисање краља Петра I.

Из Београда нам јављају, да ће крунисање краља Петра I. бити у почетку септембра. Краљ Петар I. отићиће 6. септембра са министрима, свитом и изасланицима из Београда у Краљево, где ће се одморити. А сутра дан на Малу Госпојину извршиће се крунисање у манастиру Жичи. 10. септембра враћа се краљ у Београд, где ће 11. 12 и 13. септембра бити многе војне свечаности, свечане представе у позоришту, бакљаде, осветљење и ватромети.

Чича-Кригер за руске рањенике.

Из Петрограда јављају, да је негдањи председник бурске републике чича-Кригер послао петроградском холандском свештенику Гилоту 50 фуната штерлинга (1 фунта 12 фор.) за руске рањенике у Манџурији. Зет Кригеров Елов послао је 15 фуната.

Бурна седница загребачког преставништва.

Из Загреба јављају да је тамошња градска преставничка седница од среде била врло бурна. Кад је требао да се оверови записник од прошле седнице, Московић је тражио, да се измене записник и наведе, да је већина из последње седнице умакла. То је у редовима већине изазвало бурно негодовање. Московић им је добацио: Заклети се могу, да сте умакли! Десница је на то одговорила: Ви сте лажа! Недамо се вређати! Московић је одговорио: То недамо себи рећи! Под таквим приликама нами нема овде места! — На то је цела левица устала и изишла из дворане. — Како после тога у дворани није био довољан прописани број преставника, то је седница закључена.

Освећење друштвене заставе.

Од одбора вршачког занатлијског певачког друштва добијамо позив на освећење заставе, која ће се осветати на дан св. Илије — уторак 20. јула (2. авг.) 1904. и учесници свечасности причврстиће том приликом заставу за копље особитим за то спремљеним клиновима. Таки клинови су разаслати и на страну, и ко не дође лично нека изволи одредити у Вршцу свог заступника. Уједно се приређује и банкет и ко хоће да учествује, нека најдаље до 10. јула јави и пошаље одбору 3 круне.

† Никола Кирић.

Из Аде нам пишу: Данас 22. јулија умре старина учитељ Никола Кирић у 45. год. учитељевања. Беше један од узор учитеља. Још пре 40 год. створио је певачку дружину, у којој је до последњег часа неуморно делао. Био је одушевљен поборник српске мисли. Вечна му памјат!

Велика несрећа исељеника.

Сада се мало више дознало о томе, како је потонуо брод „Норге“ који је превозио европске исељенике у Америку. Од 800 путника спасло се само њих 27. И ови су били у врло очајном стању, кад их је спасао један американски брод. Три дана су на чамцу лутали по мору, гладни, жедни, очајни, готово избезумљени. Они причају, да је на броду било највише жена и деце, који су ишли својим мужевима и очевима у нову отаџбину. Било је на 200 деце и ниједно се није спасло. Кад се на броду чула праска, кад је брод ударио о стену подводну, жене су вриснуле и као избезумљене полетише горе на кров, сви су јурили у чамце, од којих се два одмах преврнуше јер нису могли да издрже ону тежину у њима. Матере су своју децу везивале за греде, за тим их спуштала у море, па саме онда за њима скакале. Но све је било узалуд. И ова ужасна несрећа, која је прогутала толике људске животе, сведочи најбоље, да је са опасношћу скопчан и пут у Америку. А како је тамо претешка животна борба, па каква је ужасна оскудица и очај, о томе је већ и у „Застави“ доста писано.

Михаило Николајевић.

Михаило Николајевић, има мушко име, има мач о бедру, а пушку на рамену, ал је зато опет — госпођица. Истина, госпођица мушког духа, а из руске племићске породице. И кад је букнуо рат међу Русијом и Јапаном, наша госпођица напише писмо министру рата, и у том писму понуди своје услуге отаџбини и своме цару. Изјавила је да хоће да буде војник и да хоће да учествује у ратовању и да окуси сваки умор и опасност, што су у свези с ратовањем. На тај начин су се пријавиле многе Рускиње, али ратни министар не испуни им жељу. Међутим с нашим Михаилом учинио је изузетак, јер госпођица ова има особито корисну једну особину. Зна врло добро кинески, што је у садашњем ратовању врлина од веома велике вредности. И девојка доби мушко име и козачку униформу, те сад служи у руској војсци. Не даду јој додуше да иде у бојне редове, али зато чини добре услуге као тумач у саобраћају с Кинезима. И с тога војнички редови је врло уважавају, па је већ добила и медалију.

Стар-делија.

Руски листови јављају, да се пријавио московском пуномоћнику дворјанске организације за помоћ болнима и рањенима Н. А. Хомјанову, стари мајор И. И. Левкевич, племић, с молбом, да га прими у болничаре. „Ја нећу да умрем овде — рекао је старац, — тамо су ми на бојишту два сина. Они се боре за цара, веру и Русију, па хоћу и ја тамо та умрем. Немојте гледати што сам оваки, ја сам још јак, ма да сам био и у севастопољском и турском рату. Од како ме је купам се вечито у хладној води, и лети и зими; ако не верујете, сад ћу песницом да разбијем сто“. Старац измане песницом да покаже, али му Хомјанов не даде него рече, да му и без тога потпуно верује, и обећа му, да ће га послати на бојно поље.

Забава с игранком.

Велико-бечкеречка српска трговачка и занатлијска омладина приређује на Петров-дан 29. јуна (12. јула 1904. У новонамештеној дворани г. Милана Стајића (Томашевачка улица) забаву с игранком и дилетанском представом. Улазнице од особе 80 пот. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Нов стечај за српску химну.

Пошто нису примљени радови, који су стигли на први расписани стечај за химну, то је министарство просвете расписало сад поново и позвало све српске најпризнатије песнике, да се са својим радовима јаве. Награде су три: За први, најбољи рад хиљаду динара, за други 300 и за трећи 200.

Кратке вести.

— У првој половини августа походиће краљ Петар I. Ужице и околину.

— Из Петрограда доћиће у име царево на крунисање краља Петра I. један од великих кнежева с повећом свитом.

Брзојави „Застави“.

Стигли 23. јуна.

Руско-јапански рат.

Кајчу. Руске торпедњаче напале су јапанске превозне бродове, од којих је више потонуло.

Чифу. Поговара се, да су мало пре непријатељске војске биле међу собом удаљене само за једну миљу. — Јапанци су на висове поставили своје тешке опсадне топове, које су у Даљном искрцали.

Токио. Два руска батаљона су у јутарњој магли напала наше предстраже. Три пут су одбијени на што су се повукли.

Петроград. Окршаји су отпочели.

Лондон. Јапан је одобрио, да Русију заступа Енглеска за време рата у одбрани сибирске обале од разбојника. (Неверујемо да ће Русија примити ову услугу).

Угарски сабор.

Будимпешта. При донашању закључака тражи Олаји да се утврди да ли је присутан довољан број за решавање. Десница виче: Срамна комедија, вас и нема више од четворице. Утврђује се, да није присутан број, седница се одгађа на кратко време, за тим се прелази на дневни ред.

Против конгрегација.

Париз. Сенат је усвојио законски предлог, да се укину конгрегације (калуђерске школе).

Трговина

БУДИМПЕШТА, 4. јула 1904. г. — Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 30000 метарских центи.

Готова роба.

Потиска пшеница 77—82 киле 8·60—9·20—— бачка 76—78 кила 8·60—9·95 банатска 75—79 кила 8·40—8·90; сремска 74—78 кила 8.20—8 70 на три месеца унапред. — Нова раж 6·30——6·32. Јечам 5·90—6·30. — Зоб (овас) 5·50——5·95. Стари кукуруз 5·20—5·30———; нови паритет Будимпешта без гаранције ———·—; за Штајнбрух —— до —— — Ситна проја ——. — Банатска репица 9·50—9·60, аb штације ———·— — Купусара 10·—10.50 —— Ланено семе —·——; кудељно семе —·——. — Нова луцерна детелина —·——; црвена —·——.

Термини по закључку берзе у $^1/_2$5 сати после подне

Пшеница за октобар 1904. 8·87 а за април —. Раж за април —. а за октобар 6·56 — Зоб за април —·— а за октобар 6·17 — Кукуруз за мај 1905. г. 5·63 за јуни — 1905. за јули 5 25 1905. за август 5·32 — — — Репица 10·45 за август.

Правац (тенденција): Ефективна пшеница 5—7$^1/_2$ потура скупља. Раж — пот. јефтинија, зоб и кукуруз 5 пот. скупља.

Цене се подразумевају по 50 кила у крунској вредности.

Оделење за робу будимпештанске филијале Српске Банке, IV. Váczi-utcza 34.

✝

Свима пријатељима и познаницима јављамо, да ћемо нашем незаборављеном милом покојнику

Јовану пл. Новићу

умировљеном капетану

давати

шестонедељни парастос

у суботу 26. јуна (9. јула) о. г. у 11 сати пре подне у каменичкој цркви.

У име целе породице:

Коста пл. Новић,
већник судб. стола у миру, брат.

Ленка Јовановић, рођ. пл. Новић
удова септемвира, сестра. 586

• Трговац •

из унутрашњости Србије

стар 25 година, пријатне спољашњости, са месечним приходом од 300—350 дин. жели да се ожени Српкињом из прека, која влада и немачким језиком. Понуде, уз фотографију, са назначењем броја година, суме мираза и тачне адресе, слати овој администрацији под знаком. „С.“ 588 1—1

За моју **мануфактурну и кратке робе трговину** потребујем за 1.—15. августа о. г.

три изврсна помоћника

не испод 25 година — који су вични српском, немачком и мађарском језику и који желе стално место добити а уз то имају квалификацију за изврсне самосталне трговце, нека своје понуде на подписаног управе или да се лично представе. Који буду акцептовани, платиће им се путни трошак.

Марко Бонди,
585 1—3 **у Земуну.**

Дражбени оглас.

Српска прав. црк. општина у Нов. Сланкамену расписује дражбу на мањак за дан 4. јула н. ст. кал. ради доградње (дозиђивања) још једне школске дворане за женску школу.

I. Зидарски посао	2.190	К 74	п.
II. Тесарски „	1.037	„ 92	„
III. Столарски „	532	„ —	„
IV. Гвожђарски „	212	„ 26	„
Свега:	3.972	К 92	п.

Подузетник дужан је уз погођену цену од учитељеве кухиње собу начинити, а кујну одмах до зграде начинити.

Дражбовање се преко целе радње. — Сваки подузетник дужан је положити 10% од погођене своте. Срп. прав. одбор бира себи подузетника, кога он хоће. — За план и трошкове подузимач је дужан исплатити 1$^1/_2$% од погођене своте.

Срп. прав. прав. општина у Нов. Сланкамену 22. јуна н. ст. к. 1904.

Председник
Живан Танацковић, с. р.

Перовођа
Милан Црнојачки, 584 1—3
учитељ.

Лисне вашице.

— *Д-р. Ђ. Радић.* —

Велика је напаст за нас, те лисне вашице, и то баш у ово доба године.

Чим опазите, да на воћкама врхови младих летораста слабо порашћују и да изгледају болешљиви, и лишће се на њима на ниже коврчи, или да се, као на пример код трешње сасвим усуче, и да се на врховима и на доњој страни тога лишћа појаве зелене, или у некој другој боји, тачкице, знајте да пред собом имате гадне лисне вашице. Где су вашљиви младари, то нам најбоље доказују мрави, који на то вашљиво лишће гомилама одилазе и силазе а којима су вашице, односно њихов сок, права посластица.

Ове се вашице гомилице, једна преко друге, наслажу на лишћу, и својим мајушним рилом у лишће убоду и сишу драгоцене, за живот и порашћивање воћке потребне сокове, а тиме воћкама много више шкоде, но што ми помишљамо.

Нема скоро воћке, на којој се не појављују вашице: на јабукама, на крушкама, трешњама, шљивама, бресквама, кајсијама, рибизлама, огроздама, малинама, на лешњику па и на самом ораху, на коме се ретко кад појављује неки штеточина осим »црва,« налазимо вашице које знатно уназађују напредовање поменутих, као и других воћака. При том се ове вашице у тој мери размножавају, да од једне једине вашице, у току једног лета само ако их њихови природни сатирачи у томе не спрече, на два милиона потомака можемо рачунати; јер, свака од њих, чим се потпуно развије, што за врло кратко време бива, добије поново младе, и то се тако непрестано продужава до пред саму зиму. Све младе вашице, у ово доба године (месеца маја и јуна), рађају се живе и чешће се пресвлаче, док сасвим не израсту.

У сваком року тих вашица, наћићемо, само ако буде преко године време за њих повољно, и крилатих; већина је пак без крила. Те крилате, као и све остале преко лета живе вашице, женке су; оне могу да лете произвољно, куд год хоће, само ако их не би ветар, против њихове воље, негде на другу страну пренео. На тај начин падају на воћке, које још нису вашљиве и на њима заснују нову насеобину. О јесени већ има и мужјака и такових женки, које на младим леторастима носе јаја, која ту презиме; из ових се јаја с пролећа нове вашице излегу, јер све вашице угину преко зиме.

Овако снесена и уз кору добро прилепљена јаја, можемо преко зиме на дотичним гранчицама и видети; ова су с почетка зелена, а доцније поцрне; и онда дотична места изгледају, као да су ситним барутом посута. Из ових се јаја већ у месецу априлу излегу прве, нове вашице.

За ништење ових вашица, разна се средства препоручују, нека од њих много и не помажу, а нека су и прескупа, те их нашим воћарима не можемо ни препоручити. Најпростије, али је уједно и најбоље и најсигурније средство, ако нема много вашица, да их прстима на самом лишћу изгњечимо, или да све вашљиво лишће покидамо и ногом на земљи изгазимо. Али где их има много, онда их није могућно на тај начин поништити; у том случају морамо већ употребити друга средства, којима ћемо вашљива дрва прскати. Најпростије, али је уједно и најсигурније од тих средстава — чорба од искуваног дувана, само ако се добро и у своје време употреби. За тај циљ треба прскалице, које ситно, као роса прскају, па њима одоздо, на вашљиво лишће прскати. Сигурно ће све вашице угинути, а то прскање дуванском чорбом не шкоди ни лишћу ни плодовима. За сваку сигурност, можемо после три дана још једном прскати, и онда може чорба бити слабија.

Бордорска чорба, којом се виногради противу пероноспоре прскају, не помаже, и ако се од неких препоручује.

Али има још једно сигурно средство противу ових вашица. Преко зиме треба прегледати све оне леторасте, на којима их је летос било. Ако на њима пронађемо црне тачкице — јаја, онда треба направити житко блато од жуте глине, па помоћу подесне четкице, добро премазати све оне гранчице; на тај начин ћемо јајима спречити уплив ваздуха и поништићемо их. Кречење не помаже толико, јер креч лакше киша спере него глину.

Једном за свагда остаје то главно правило, да се вашице, чим се на ком лишћу појаве, одмах прстима згњече јер кад се оне нагомилају, онда већ иде теже; онда је доцкан за свако средство.

На срећу нашу, појаве се у оно доба, кад се вашице размноже, и њихови природни сатирачи, који нам, колико толико, у поништавању помажу, као је нпр. наша лепа и вредна буба мара, уволажа, пољска стеница, разне ситне осице итд., које треба као пријатеље да штитимо, а не да их убијамо. И разне тице певачице тамане вашице. Мрави не спадају овамо; они се вашицама само играју и преврћу их, да се њиховим слатким соком, једном послашћу за њих, наслађавају, али их не тамане. Поред мрави, вашице се по милој вољи размножавају; стога они греше, који мисле, да мрави сишу вашице и да их на тај начин тамане; они сишу само сок, који вашице издају. Баш овај медљани сок, који вашице избацују, брља и каља доње, још здраво лишће и ствара на њему »медљику,« која затвара шупљике, одушке на лишћу (поре), па услед тога лишће не може да дише, не може да се испарава, не може да ради, и на тај се начин изазива на лишћу порашћивање разних »дембела,« који воћку полагано, али сигурно упропашћавају. Дакле вашице треба уклонити, и онда ћемо уклонити и све ређе последице које с њима долазе. (»Тежак«).

Позив на претплату.

Са 1. јулом 1904. ступа „Застава“ у трећу **овогодишњу четврт.** „Застава“ излази на 6 страна, **6 пута недељно**, а то је сваки дан осим понедељника и дана после празника.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. — На сваки начин ћемо имати пред очима народне интересе. У послу око издавања овога листа могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ бројеве од петка, који такође на 6 страна излазе. Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна.**

Иначе је цена „Застави“: 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године 2 круне и 40 потура на један месец. **Новим претплатницима шиљаћемо лист до краја овог месеца бесплатно.**

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом

По решењу управе, лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, 12 јуна 1904.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Књижевна вест.

Дата је у штампу књига:

ПРОСТО И ДВОЈНО

ТРГОВАЧКО КЊИГОВОДСТВО

(I. и II.)

за школску и приватну употребу.

Ово четврто издање знатно је допуњено, исправљено и разређено тако да одговара програму за наставу књиговодства у Трговачкој Академији.

Књига стаје (оба дела I. и II.) за претплатнике

Сада само 3 дин. или 3 круне.

Претплату ваља слати потписаном најдаље до краја Јула о. г. да би се књига могла раздати претплатницима до краја Августа.

Скупљачима претплате, који новац унапред пошаљу, дајем, 10% или, десету књигу на дар.

Претплата се шаље: **Јосифу Предићу**, наставнику Срп. крал. Трг. Академије стан: Гундулићева ул. бр. 10., у Београду.

СРБИН православне вере, стар 28 година, ожењен, без деце, тражи службу. Вичан је мађарском говору, читању писању и рачунању, а вичан свакој струци. Може ступити одма. За адресу упитати у администрацији „Заставе“. 570 1—1

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
СТОЈАНА КОСАНИЋА
у РУМИ
потребује једног солидног помоћника, доброг продавца, који 4—5 год. сервира а говори српски, мађарски и нешто немачки. Плата К. 360—480 са станом и храном. Ступити може најдуже 1. августа о. г. п. н. к 571 1—2

НАМЕШТАЈ за мању радњу, као билијар, столови, столице, огледала, слике, лампе итд. јефтино се може добити код
Мехмед Арнаутовића,
579 1—2 **Футошка улица бр. 15.**

ТРЕБАМ
помоћника Србина
за мануфактурну и кратку робу, који говори потпуно немачки и мађарски. Ступити има 1. августа о. г.
ЂОРЂЕ МАЛИЋ,
556 2—2 у Бос. Градишки.

РИСАРА за **70** јутара жита
требам
Живан Прнаић,
562 **у Шиду.** 2—2

АПОТЕКАРСКИ
ПРАКТИКАНТ
може под повољним условима добити место у апотеци
БЕЛЕ КИХЛЕРА
код „Спаситеља“ Вршац.
Услови су: 6 гимназијски разреда и донекле знање српског језика. 574 2—3

НАМЕШТАЈЕ,
писаће столове, ормане за књиге, етажере, у свима стиловима држи увек на стовариштu и израђује по предложеним цртежима најјефтиније све у столарску струку спадајуће ствари
Јован Дудик, столар
Budapest, VII., Rózsa utcza 34.
Илустроване ценовнике уз 60 пот. у маркама разашиље франко. 447 29—

Преко летње сезоне издајем
неколико Меблираних соба.
Лепа башта и клавир у кући.
Черевић, 4 јуна 1904.
578 2—2 **Сара Ј. Стефановић.**

КУЋА за продају или за кирију изванредно место за трговину у којој сам радњу више год. водио.
Лаза Радованчев
582 1—3 у Баваништу.

Млађи чиновник,
који је свршио трговачку школу, може одмах ступити у долепотписану задругу. Првенство имају они, који су неко време већ деловали у каквом новчаном заводу. Плата ће му се према способности определити.
Исто тако се тражи и један
практикант.
Понуде ваља упутити на
УПРАВУ
Српске Задруге за међусобно помагање и штедњу у Новом Саду. 583 1—3

Ad C. O. 1457.
зап. ex 1904.

Стечај.

Сходно овдашњој одлуци од долеозначеног дана и под горњим бројем овим се расписује стечај на привремено систе мизовано место помоћника надзи ратеља народно-црквених добара.

С тим местом скопчана је плата од го дишњих 2800 круна, станарина 400 круна и путни трошкови према указаној потреби.

Срби, православне вере, који желе ово место получити, а који су с успехом свр шили вишу економску школу (академију) ваља да поднесу своје инструјисане мол бенице саборском одбору најдаље до св. Илије.

Молби се има приложити крсни лист, сведоџбе о свршеним наукама и сведоџбе о досадашњем занимању и владању.

Првенство на ово место имају они, који су до сада већ практично радили и који су вешти рачуноводству.

Из седнице срп. прав. нар. црк. саборског одбора, држане у Карловцима дне 18. (25.) јуна 1904. године.

Председништво
саборског одбора.

577 2—3

Стечај.

Расписује се стечај на два стипендијска места у грађанској закладе нар добротвора Јована Остојића и жене му Терезије рођ. Зозук

Једно је место за ученике виших занатлијских школа, са годишњих 600 круна, а друго за ученике средњих школа односно свеучилишта. Стипендија за средње школе износи 200 круна, док је питомац у месту својих родитеља или старатеља, 500 круна ако је на страни а за свеучилишне грађане 800 круна годишње.

По одредби основног писма гл. VIII. права на ова стипендијска места имају: 1. сродници завештачеви из Суботице, 2. сродници ван Суботице, 3. Срби Суботичани по надлежности и 4. Срби из Аустро-Угарске монархије.

Молиоци имају доказати званичним исправама: да су Срби православне вере и синови сиромашних родитеља; да у наукама добро успевају и добро се владају; да су потпуно здрави, а сродници посебно још и у каком су сродству са завештачима.

Изабрани питомци имаће се строго придржавати правила, која ће им се по избору саопштити, а истодобно не могу уживати две стипендије.

Ако на занатлијску стипендију не би било молиоца, издаће се иста ученику средњих школа.

Ваљано инструиране молбе, упућене на местну српску православну црквену општину, имају се потписаном управитељу послати до 7. (20.) августа о. г.

У Суботици 18. јуна (1. јула) 1904

Богдан Свирчевић,
управитељ закладе.

569 2—3

ВЕЛИКА
ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА
Ђорђа Ивковића
у Новом Саду,
дунавска улица, у својој кући
снабдевена са 8 машина, које креће гас-мотор, а уређена најновијим модерним и сецесије словима, украсима у шарама сваке врсте, израђује најсавршеније све штампарске и књиговезачке послове брзо, тачно и на највеће задовољство, а све по цени јевтиније него игде. 557 2—25
Моли за многобројне наручбине.

Кленак-Шабац
За овогодишњу сезону
српских, сирових шљива,
за ракију и пекмез (трешене); за јело (бране, у корпама), посредује и експортира уз најнижу стопу а уз прецизну кулантност.
Аца Поповић,
525 6—10 Кленак.

За гојење и товлење свиња најбоље и најпробитачније средство
„MARGULITOV" СВЕОПШТИ ПРАШАК ЗА СВИЊЕ
који поспешује лек и пробаву свиња, те их чува од болести.
Као храниви прашак препоручује се свињама по упути редовито давати, пошто се од истога најбоље помажу.
„Крижевачки свеопшти прашак за свиње"
постигао је у хрватско-славонском, угарском, истарском и далматинском господарству веома добар успех, тако, да се може као најкорисније и најјефтиније средство препоручити.
Цена је омоту 60 филира.
Мање од 2 омота не шаље се поштом. Наручбе од најмање 10 омота шаљу се просто од поштарине уз попуст.
У оним мјестима, гдје се крижевачки свеопшти прашак за свиње не добива, нека се наручи изравно из главнога складишта:
Љекарна „код св. Тројице"
А. MARGULITA,
у Крижевцима. Утемељена 1771.
Имаде ли у којем мјесту више господара, који би крижевачки свеопшти прашак наручити хтјели, препоручује се, да се сложе и да заједно наруче, јер им на тај начин јефтиније дође
22 25—52

ПРВА СРПСКА МЉЕКАРСКА ЗАДРУГА
513 У КОВАЧЕВЦУ 3—25
п. п. Нова Градишка (Славонија)
продаје разне млекарске производе само поузећем.

ШПЕЦЕРАЈСКА И ГВОЖЂАРСКА
ТРГОВИНА
НИКОЛЕ СЕВДИЋА
у СРЕМ. КАРЛОЦИМА
потребује једног шегрта. 571 2—3

НЕКОЛИКО РЕЧИ
О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.
Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу ва чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпреће време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем приобћити Али није доста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специалисти лечнику обратити, који о спољном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.
Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте (Budapest VII. Kerepesi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини. Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његовим специалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести цеви за мокрење, бешике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити). Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)
Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста Budapest Kerepesi út 10. 1015 30—

ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ! ● ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ!
Трговина намештаја
Филијала БОЖИЋ И МЕЦИНГ Нови Сад
Због превеликиког производа наше Осечке творнице кућевног намештаја у стању смо од данас са знатно сниженим ценама нашу припознату солидну и богато израђену робу као спаваће собе, ручаонице, салоне и т. д. и т. д. давати са знатно сниженим ценама, те најучтивије умољавамо врло поштовану публику како из места тако и са стране да овоа приликом изволи нашу радњу што боље посетити.
За солидну и брзу послугу јамчимо.
1079 23—52 С поштовањем Божић и Мецинг.
Дунавска улица бр. 36. у г. Пајевића кући.

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.
Правог руског зејтина за машине (ватренке).
За виноградаре најбоље врсте плавог камена, Рафије (шаша)
Најфинија зејтина, пиринча, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.
Минхенско шпатен пиво у флашама.
Највећи избор минералне свеже воде.
1067 28—
ДЕЛИКАТЕСА и ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА
Ђ. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД
Основана 1866. Главна улица бр. 27.
Телефон бр. 76.
Грчка лековита вина:
Mavrodaphue, Cypro, Achaier, Malvasier.
Сваки дан свежа путера за тој, са спахилука надвојводе Албрехта.
Најбоље врсте вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.
Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија браће Светозара Милетића у Новом Саду.